

Udskrift af dombogen

DOM

Afsagt den 20. juni 2003 i sag nr. BS 4-352/2001:

Sagsøger

Adresse 1

8900 Randers

mod

Topdanmark Forsikring

Borupvang 4

2750 Ballerup

Indledning:

I juni måned 1997 blev **Sagsøgeren** udsat for et færdselsuheld. Den 8. august 2000 blev der afsagt dom, hvor sagsøgte, Topdanmark Forsikring, blev dømt til at betale 24.300 kr. til sagsøgeren vedrørende en mén godtgørelse på grundlag af en méngrad på 8%. Nærværende sag drejer sig om, hvorvidt der er tale om en afsluttet sag efter erstatningsansvarslovens § 11 samt om sagsøgerens eventuelle krav på erhvervsevnetab.

Påstande:

Sagsøgeren har nedlagt påstand om, at sagsøgte dømmes til at betale 174.785,36 kr. med tillæg af sædvanlig procesrente fra den 3. juni 1997, til betaling sker. Beløbet angives at udgøre sagsøgers krav på erhvervsevnetab med 15% svarende til 165.537,68 kr. samt udgifter til fremtidig fysioterapeut på 9.247,68 kr.

Sagsøgte har nedlagt påstand om frifindelse.

Sagens nærmere omstændigheder er følgende:

Den 3. juni 1997 blev sagsøgeren udsat for et trafikuheld.

Til brug for Arbejdsskadestyrelsens behandling af sagen blev der indhentet en erklæring af den 4. marts 1999 fra speciallæge i ortopædkirurgi **Person 1**

Person 1 Heri er blandt andet er anført følgende:

"Med hensyn til akromioklavikulærleddet er der god overensstemmelse mellem patientens klager og de objektive fund og det samme kan siges om hendes nakkegener, dog er det umuligt at afgøre om de hidrører fra ulykkeligheden, men omvendt kan det heller ikke udelukkes.

Aktuelt må man betegne tilstanden som stationær, og yderligere operativ behandling vil ikke kunne garantere at situationen vil ændres.

Den arbejdsmæssige prognose må siges at være god, dog kan man forvente at generne vil blive mere fremtrædende, såfremt hun skal arbejde med tunge løft eller andet fysisk krævende arbejde."

Arbejdsskadestyrelsen fremkom herefter den 28. juni 1999 med en udtalelse om méngrad og erhvervsevnetab efter erstatningsansvarslovens § 10 samt om stationærtidspunktet. I erklæringen er anført følgende:

"På grundlag af de foreliggende lægelige oplysninger, herunder specielt erklæring af 4. marts 1999 fra speciallæge i ortopædkirurgi, **Person 1** vurderer vi méngraden i forbindelse med den ulykken 3. juni 1997 til 8 procent, jf. erstatningsansvarslovens § 4.

Det er oplyst, at skadelidte ved færdselsulykken pådrog sig et ledscred af venstre akromioklavikulærled (det yderste led på kravebenet) samt lette hudafskrabninger på højre ben.

.....

Vi vurderer erhvervsevnetabet til mindre end 15 procent, jf. erstatningsansvarslovens § 5. Vi har lagt vægt på, at skadelidte fortsat er i arbejde som beskæftigelsesvejleder, og at skaden ifølge skadelidtes egne oplysninger ikke har medført en lønnedgang. Erhvervsevnen skønnes herefter ikke nedsat med 15 procent eller derover. En eventuel omstrukturering af skadelidte arbejdsfunktionær, som er omtalt i sagen, kan ikke begrunde en ændret vurdering af erhvervsevnetabet, da der ikke foreligger oplysninger om en lønnedgang i forbindelse med omstruktureringen.

Stationærtidspunktet er fastsat til den 8. september 1997."

Ved skrivelse af 24. marts 2000 blev sagsøgeren af Statsamtet i Århus meddelt fri proces til sagsanlæg mod sagsøgte. I skrivelsen var anført, at bevilningen til fri proces omfattede nedlæggelse af påstand om betaling af godtgørelse på 24.320 kr. for en méngrad på 8%. Sagsøger anlagde herefter sag mod sagsøgte i juli måned 2000 med påstand om, at sagsøgte skulle dømmes til at betale 24.300 kr. vedrørende mængodtgørelse på grundlag af méngrad på 8%. I sagsfremstillingen var endvidere anført følgende:

"Sagsøgte har anerkendt erstatningspligten og tilbudt at betale det påståede beløb, men på betingelse af, at sagens kun kan genoptages i henhold til E.A.L. § 11, jf. skrivelse af 8. juli 1999. Denne betingelse er uacceptabel, idet udtalelsen fra Arbejdsskadestyrelsen er indhentet af sagsøgte på et ufuldstændigt grundlag, og idet sagsøgeren som følge af skaden har et erhvervsevnetab på minimum 15% og formentlig højere méngrad end fastsat af Arbejdsskadestyrelsen

.....

Der tages forbehold om forhøjelse af påstanden, når fornyet udtalelse foreligger fra Arbejdsskadestyrelsen."

Til brug for Arbejdsskadestyrelsens fornyede behandling af sagen blev der den 26. april 2000 indhentet erklæring fra overlæge **Person 2** sen. Heri er blandt andet følgende:

"Der er indtrådt forværring af symptomerne efter at skadelidte har måtte påtage sig arbejde i plejen fra 1. april 1999.

Skadelidte klager over smerter og indskrænket bevægelighed i venstre skulder, hævelse omkring venstre skulder og kraveben samt kraftnedsættelse omkring venstre skulder.

Hertil kommer at der lige siden ulykken har været tilbagevendende nakke pandehovedpine flere gange om måneden samt smerter og indskrænket bevægelighed i nakken.

Der er overensstemmelse mellem ulykkesmekanisme, skadelidtes klager og de foreliggende fund

Der findes ved undersøgelsen hævelse omkring leddet mellem skulderblad og kraveben på venstre side og betydelig ømhed her. Der findes nogen kraftnedsættelse omkring venstre skulder og overarm. Der findes let indskrænket bevægelighed og ømhed i nakkehvirvlerne.

Skulderproblemerne er en direkte følge af ulykken. Det er overvejende sandsynligt, at nakkesymptomerne ligeledes er en følge efter ulykken.

Skadelidte har muligvis været udsat for en piskesmældslignende ulykke.

Der skønnes ikke at være yderligere behandlingsmuligheder.
Tilstanden er stationær.

KONKLUSION - fortsat:

Skadelidte er i stand til at klare arbejdet som beskæftigelsesvejleder, men er ikke i stand til at klare tungere arbejde, herunder arbejde med pleje og løft.

Skadelidte har ikke mulighed for at opnå fuld beskæftigelse som beskæftigelsesvejleder, da denne beskæftigelse ikke findes hvor skadelidte bor.

Skadelidte er ikke i stand til at påtage sig tungere plejearbejde, idet der er et skånebehov for nakke og specielt venstre skulder og venstre arm."

Den 8. august 2000 blev der herefter afsagt dom, hvor sagsogte blev dømt til at betale 24.300 kr. til sagsøgeren under henvisning til, at sagsogte havde erkendt at skyldte beløbet.

Sagsøger havde påklaget Århus Statsamts afgørelse vedrørende fri proces, og Civilretsdirektoratet meddelte ved skrivelse af 17. januar 2001, at man fandt, at sagsøgeren burde have fri proces. Dette resulterede i, at Århus Statsamt ved skrivelse af 14. februar 2001 meddelte sagsøgeren fri proces under retssag mod sagsogte og med oplysning om, at bevillingen til fri proces omfattede nedlæggelse af påstand om betaling af mængodtgørelse og er-

statning for erhvervsevnetab på i alt 211.426 kr.

Der er af sagsøger indhentet en erklæring fra Randers kommune, der i skrivelse af 7. december 2001 har anført følgende:

" **Sagsøgeren** har været ansat på fuld tid (37 timer) som beskæftigelsesvejleder i området siden november 1985.

I juni 1997 kommer **Sagsøgeren** ud for et trafikuheld, men på trods af stor operation af venstre skulder vender **Sagsøgeren** efter 3 måneder tilbage til sit arbejde på fuld tid som beskæftigelsesvejleder.

P.g.a. omstrukturering af samtlige områdecentre i Randers Kommune, bliver arbejder i 1999 omlagt til 30 timer i beskæftigelsen og 7 timer i plejen.

Efter 14 dage må **Sagsøgeren** søge læge p.g.a. mange smerter i venstre skulder. Efter en ultralydsscanning samt indsprøjtning i skulderen får **Sagsøgeren** besked af lægen, at arbejdet i plejen er alt for fysisk belastende for venstre skulder.

Dette meddeler **Sagsøgeren** sin daværende chef, og **Sagsøgeren** får da frataget de tungeste løft, men stadig er arbejdsopgaverne fysisk belastende. Efter 8 måneder må **Sagsøgeren** stoppe i plejen, da smerterne i venstre skulder bliver værre og værre. Dette indebærer at **Sagsøgerens** mulighed for fuldtidsarbejde er væsentligt reduceret.

Siden uheldet i 1997 har **Sagsøgeren** 1-2 gange om ugen gået til behandling hos en fysioterapeut, og løbende været til konsultation hos ortopædkirurgerne på Ålborg Sygehus.

M.h.t. fremtiden er **Sagsøgerens** muligheder for fuldtidsarbejde som beskæftigelsesvejleder meget ringe. De opgaver, man som beskæftigelsesarbejder varetager i dag har ændret karakter, forstået på følgende måde, at de brugere der i dag skal serviceres, er på de fysiske området er blevet meget svagere, hvilket betyder, at der er kommet flere plejeopgaver til arbejdet som beskæftigelsesvejleder. Disse opgaver vil **Sagsøgeren** have svært ved at påtage sig p.g.a. hendes venstre skulder."

Arbejdsskadestyrelsen har under sagens forløb afgivet en erklæring af 6. februar 2002, hvori er anført blandt andet følgende:

"Vi er i et brev af 30. april 2001 blevet bedt om en udtalelse om méngraden og erhvervsevnetabet efter erstatningsansvarslovens § 10.

Vurdering

Vi vurderer méngraden til at være 8 procent, jf. erstatningsansvarslovens § 4 og skønsmæssigt erhvervsevnetabet til at være 15 procent, jf. erstatningsansvarslovens § 5.

Sagsfremstilling

Det fremgår af sagens akter, at **Sagsøgeren** ved en færdselsulykke den 3. juni 1997 pådrog sig et ledeskred i venstre akromioklavikulærlid (det yderste led af kravebenet).

Sgr arbejdede på ulykkestidspunktet som beskæftigelsesvejleder 37 timer om ugen. Efter ulykken var hun sygemeldt indtil den 18. september 1997, hvor hun genoptog arbejdet

I forbindelse med en omstrukturering på arbejdspladsen den 1. april 1999 blev der ikke længere mulighed for at arbejde som beskæftigelsesvejleder 37 timer om ugen. Sgr overgik derfor på dette tidspunkt til at arbejde 30 timer om ugen som beskæftigelsesvejleder og 7 timer om ugen som assisterende i plejen.

På grund af smerter i nakke og venstre skulder måtte Sgr imidlertid ophøre med at arbejde de 7 timer om ugen som assisterende i plejen. Hun arbejder således nu udelukkende 30 timer om ugen som beskæftigelsesvejleder

Der foreligger i sagen lønoplysninger vedrørende aflønning for ulykken og aktuell aflønning. Det fremgår heraf, at Sgr for ulykken tjente kr. 15.469,63 om måneden. I de seneste lønoplysninger for juli måned 2001 er lønnen opgivet til kr. 14.433,64 om måneden.

Der er endvidere indhentet oplysninger fra den lokale skatteforvaltning vedrørende arbejdsindkomst i perioden 1995-2000.

Arbejdsgiveren, Randers kommune, har i et brev af 7. december 2001 belyst arbejdsfunktionen for og efter ulykken.

Vi har i en tidligere sag med journalnummer 280554-1574-01 afgivet en vejledende udtalelse af 28. juni 1999 vedrørende den samme ulykke. Akterne i den tidligere sag er indgået i behandlingen af denne her sag.

.....

Erhvervsevnetabet:

Vi har lagt til grund, at Sgr ikke længere arbejder som beskæftigelsesvejleder 37 timer om ugen, men nu kun arbejder 30 timer om ugen.

Vi skønner, at det overvejende er følger efter ulykken, som har medført en reduktion af den egentlige arbejdstid.

Det er i denne forbindelse tillagt betydning, at det af brevet af 7. december 2001 fra arbejdsgiveren, Randers kommune, fremgår, at Sgrs muligheder for fuldtidsarbejde som beskæftigelsesvejleder er meget ringe. De opgaver man som beskæftigelsesvejleder skal varetage har således ændret karakter, hvilket har medført, at der ved arbejdet som beskæftigelsesvejleder skal udføres flere plejeopgaver. Disse plejeopgaver vil Sgr have svært ved at udføre på grund af lidelsen i venstre skulder.

Vi vurderer herefter, at den aktuelle arbejdsfunktion er udtryk for hvad Sgr fremover kan bestride som beskæftigelsesvejleder og har på dette grundlag vurderet erhvervsevnetabet til at være 15 procent, hvilket tilnærmelsesvis svarer til indtægtstab på grund af ulykken."

I en skrivelse af 13. december 2002 fra Arbejdsskadestyrelsen til sagsøger er anført, at det fortsat "er Arbejdsskadestyrelsens opfattelse, at der ikke foreligger oplysninger, der dokumenterer en årsagssammenhæng mellem ulykken og de beskrevne nakke-smerter."

I erklæring fra Randers Fysioterapi af 7. januar 2003 er anført følgende:

"Behandlingsbehov:

Behandles i Randers Fysioterapi for problemer opstået i forbindelse med trafikuheld 12.06.1997, hvor hun bl.a. pådrog sig en luxation af venstre acromioclavikulærled.

Fysioterapibehandlinger drejer sig først og fremmest om at vedligeholde funktionerne, reducere smerter og forbedre circulatoriske og muskulære forhold.

Efter seneste tilkendegivelse fra lægeligt hold om, at de kirurgiske muligheder er udtømte, betragter jeg tilstanden som stationær. Der har ikke været store udsving i tilstanden det seneste år.

Det seneste år er der givet gennemsnitligt en behandling pr. måned for følgerne af ovennævnte trafikuheld. Jeg forventer behandlingsbehovet vil ligge på samme niveau i fremtiden.

Prisen pr. behandling udgør for lægehenviste behandlinger 128,44 kr. (= patientandelen)."

Bevisførelse:

Sagsøgeren har forklaret, at hun kom på skadestuen den 3. juni 1997 umiddelbart efter uheldet. Hun havde slået skulderen og havde meget stærke smerter i skulderen. Lægen på skadestuen oplyste, at der skulle foretages en røntgenundersøgelse, og han anbefalede herefter operation. Lægen på skadestuen sagde endvidere til hende, at hun skulle tage noget smertestillende medicin indtil operationen. Hun kan ikke huske navnet på det smertestillende medicin, som lægen gav oplysning om, men det var noget, der kunne købes i håndkøb. Hun havde så stærke smerter i tiden herefter, at hun tog alt den smertestillende medicin, som der stod på anvisningen, at hun måtte tage. Hun var i øvrigt i tiden herefter noget fortumlet, men på det tidspunkt var det skulderen, der var det store problem for hende. Hun blev opereret den 12. juni 1997 i skulderen, og de andre gener begyndte at komme herefter. Den dag, hun skulle opereres, fik hun i løbet af formiddagen en forfærdelig hovedpine, og hun ville gerne have haft noget smertestillende, men lægerne sagde til hende, at hun snart skulle opereres, hvorfor hun ikke måtte få medicin. Stivhed i nakken kom efter operationen, og det betød, at hun næsten ikke kunne dreje hovedet til venstre. Den 22. august 1997 var hun hos kiropraktoren, fordi hun næsten ikke kunne bevæge hovedet. Hun har tidligere været hos samme kiropraktor på grund af dårlig ryg. Kiropraktoren sagde straks, at han kunne mærke, at der var nogle problemer. Da kiropraktoren undersøgte og mærkede efter gjorde det meget ondt. I august måned begyndte hun at trappe ned med den smertestillende medicin med henblik på, at hun skulle prøve, om hun ville være i stand til at genoptage arbejdet. Hun begyndte langsomt at trappe medicinen ned. Pr. 1. september begyndte hun at arbejde igen, men det var stadig da nødvendigt for hende at

tage smertestillende medicin. Grunden til, at hun først kom til kiropraktor den 28. august 1997 var, at det var sommerferieperioden. Den nævnte smertestillende medicin var noget, hun kunne købe i håndkøb, og hun tog max. dosis. Hun rettede ikke i den mellemliggende periode henvendelse til egen læge, idet sygehusets læge havde sagt til hende, at hun ikke kunne få stærkere smertestillende medicin, end det han anviste.

Sagsøgeren har endvidere forklaret, at hun begyndte at arbejde igen i september 1997 efter 3 måneders sygeorlov. Hun følte sig faktisk tvunget til at gå på arbejde på grund af den lange sygeperiode. I begyndelsen tog hendes kollegaer meget hensyn til hende, og hun blev skånet. Hun gjorde det selv, så godt hun kunne, men efter et stykke tid blev det sådan, at hendes kollegaer ikke blev ved med at tage specielle hensyn til hende. Pr. 1. april 1999 blev der lavet nogle omstruktureringer, og de fik her valget mellem at gå ned i tid eller at påtage sig plejeopgaver i 7 timer og 30 timer i beskæftigelsesterapien. Hun kunne økonomisk ikke klare sig med 30 timer, og derfor sagde hun ja til de 7 timers plejeopgaver. Det var i hele Randers Kommune, at denne ordning blev lavet, og derfor kunne hun ikke bare tage hen på et andet plejehjem. Det gik ikke særlig godt for hende, og kollegaerne havde heller ikke samme forståelse. Efter 14 dage havde hun frygteligt ondt og fik foretaget ultralydsscanning. Det gjorde frygteligt ondt i skulderen. Hun fik oplyst, at hun havde betændelse i skulderen. Hun gik til den lokale leder af plejehjemmet og spurgte, om det ikke var i orden, at hun blev sygemeldt i 14 dage. Det blev i stedet for lavet på den måde, at hun fik forskellige skåneopgaver, men det blev værre og værre, og efter 8 måneder gav hun op og måtte gå ned på de 30 timer pr. 1. december 1999. Hun er uddannet beskæftigelsesvejleder, hvilket arbejde blandt andet består i genoptræning og andre aktiviteter for ældre mennesker. Indholdet af arbejdet har dog ændret sig igennem årene, idet der er blevet flere plejeopgaver. Hun arbejder fortsat samme sted, men det kniber for hende at klare opgaverne. Hun tror bestemt ikke, at hun kan holde til at arbejde, til hun skal på efterløn. Hun mener, at hele hendes situation er begrundet i ulykken. I forbindelse med drøftelserne om de 7 timers pleje blev der også nævnt noget om, at hun kunne have opsyn med nogle psykisk syge, men det blev ikke til noget. Hun kontaktede ikke på det tidspunkt fagforeningen og heller ikke Randers Kommune, men derimod talte hun med den lokale plejehjemsleder. Hun går fortsat til fysioterapeut på grund af smerter i skulder og nakke. Hun går der ca. 1 gang om måneden, og det er noget, der er tilrådet af lægen.

Procedure:

Sagsøgeren har til støtte for påstanden gjort gældende, at erstatningsansvarslovens § 11 slet ikke kan anvendes i nærværende situation, idet der ikke er tale om en afsluttet sag, da stævning blev udtaget i nærværende sag. Der er ikke indgået nogen aftale mellem parterne, og der er i den første stævning taget forbehold om forhøjelse af påstanden. Der er ikke en endelig dom ved-

rørende spørgsmålet om erhvervsevnetab, og sagsøgte har i øvrigt ikke kunnet have haft nogen forventning om, at sagen var afsluttet. Det må således lægges til grund, at der er sket en udstykning af kravet vedrørende erhvervsevnetab, som først har kunnet afgøres efter udtalelse fra Arbejdsskade styrelsen. Det er endvidere gjort gældende, at Arbejdsskade styrelsens udtalelse af 6. februar 2002 kan lægges til grund, og heri er vurderet, at erhvervsevnetabet er 15%, jf. erstatningsansvarslovens § 5. Det er endvidere gjort gældende, at der er årsagssammenhæng mellem ulykken og de problemer, som sagsøgeren har med skulderen. Der er efter retspraksis grundlag for at tilkende sagsøgeren et beløb for fremtidige helbredsudgifter.

Sagsøgte har til støtte for påstanden principalt gjort gældende, at der er tale om en afsluttet sag, der alene kan genoptages efter reglerne om genoptagelse i erstatningsansvarslovens § 11. Der er udtaget stævning på ménerstatning på 8%, og der er afsagt dom i overensstemmelse hermed. Der er ikke tale om udstykning af kravet, idet der på stationærtidspunktet ikke var et erhvervsevnetab, idet sagsøgeren var i fuldtidsarbejde på det tidspunkt. Betingelserne for genoptagelse i erstatningsansvarslovens § 11 er ikke opfyldte, da der ikke er tale om væsentligt ændrede forhold.

Subsidiært har sagsøgte gjort gældende, at bevisbyrden for et erhvervsevnetab på 15% på grund af uheldet ikke er løftet, og at Arbejdsskade styrelsens vejledende udtalelse af 28. juni 1999 samt efterfølgende supplerende udtalelse af 13. december 2002 må lægges til grund. Det bestrides, at der er årsagssammenhæng mellem eventuelt erhvervsevnetab på 15% og ulykken den 3. juni 1997, og der er ikke dokumenteret årsagssammenhæng mellem fysioterapiudgifterne og uheldet.

Rettens bemærkninger:

Sagsøgte, Topdanmark Forsikring, blev den 8. august 2000 dømt til at betale en ménerstatning på 8%, svarende til et beløb på 24.300 kr. til sagsøgeren. I forbindelse med den tidligere verserende sag blev der udtrykkeligt af sagsøgeren taget forbehold om at forhøje påstanden under henvisning til, at Arbejdsskade styrelsens erklæring var indhentet på et ufuldstændigt grundlag, og at sagsøgeren havde et erhvervsevnetab på minimum 15% og en højere méngrad. Under disse omstændigheder finder retten ikke, at der er tale om en afsluttet sag, der er omfattet af erstatningsansvarslovens § 11.

Der er under sagen enighed om, at stationærtidspunktet er den 8. september 1997. På det tidspunkt var sagsøgeren i arbejde og var i stand til at bestride det hidtidige fuldtidsarbejde som beskæftigelsesvejleder. I april 1999 besluttede arbejdsgiveren, at der skulle ske en omlægning i sagsøgers arbejdsområde, og der er ikke dokumentation for, at sagsøgerens helbredstilstand på det tidspunkt var væsentligt forværret i forhold til stationærtidspunktet. Under disse omstændigheder, hvor sagsøgeren i en lang periode efter stationær-

tidspunktet havde passet arbejdet på fuld tid, og hvor problemerne vedrørende pasning af fuldtidsarbejdet opstod som følge af arbejdsgiverens omlægning af arbejdsfunktionerne, findes der ikke grundlag for at tilkende sagsøger et beløb i erhversevnetab, hvorfor sagsøgte frifindes.

Thi kendes for ret:

Sagsøgte, Topdanmark Forsikring, frifindes overfor den af [REDACTED] Sagsøgeren nedlagte påstand.

Inden 14 dage betaler sagsøgeren 23.000 kr. i sagsomkostninger til sagsøgte.

Dommer

Udskriftens rigtighed bekræftes.
Retten i Randers, den 20. juni 2003.

Anonymiseret, overassistent